

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ

AÇIK ERİŞİM VE KURUMSAL AKADEMİK ARŞİV YÖNERGESİ

AMAÇ

Madde 1- (1) Bu Yönerge, İstanbul Aydın Üniversitesi adresli bilimsel çalışmaların, İstanbul Aydın Üniversitesi Açık Erişim Sistemi'nde arşivlenerek bilim dünyasının hizmetine sunulmasına ilişkin usul ve esasları düzenler. Politikanın amaçları şu şekilde belirlenmiştir.

- a) Açık Arşivler Girişimi Üst Veri Harmanlama Protokolü standartlarına uygun bir açık erişim sisteminin kurulması
- b) Yükseköğretim Kurulu bünyesinde kurulacak Ulusal Akademik Arşiv Sistemi'ne açık erişim standartlarına uygun veri sağlanması.
- c) İstanbul Aydın Üniversitesi bünyesinde üretilen akademik çalışmaların açık erişim standartlarına uygun olarak derlenmesi ve korunması.
- d) Atama ve yükseltmeler ile diğer kurum içi değerlendirmelerde dikkate alınan bilimsel çalışmaların İstanbul Aydın Üniversitesi Açık Erişim Sistemi'nde saklanması sağlanması.

KAPSAM

Madde 2- (1) İstanbul Aydın Üniversitesi Açık Erişim Sistemi, üniversite mensuplarının, üniversitede çalıştıkları süre içinde gerçekleştirdikleri ve İstanbul Aydın Üniversitesi'nce doğrudan ya da dolaylı olarak desteklenen tüm akademik çalışmaları kapsar. İstanbul Aydın Üniversitesi Açık Erişim Sistemi'nin içeriği aşağıdaki materyallerden oluşur:

- a) Bilimsel dergilerde yayımlanmış makaleler,
- b) Yüksek lisans ve doktora tezleri,
- c) Bildiri ve sunumlar,
- ç) Seminer metinleri,
- d) Teknik notlar,
- e) Proje çalışmaları,
- f) Kitaplar,
- g) Kitap içindeki bölümler,
- h) Ödüllü çalışmalar,
- ı) Patent belgeleri,
- i) Raporlar,
- j) Açık ders materyalleri,
- k) Afiş, video kaydı vb.

DAYANAK

Madde 3- (1) 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 4/c maddesine göre üniversiteler; bilim dünyasının seçkin bir üyesi haline gelmek için yüksek düzeyde araştırma yapmak ve sonuçlarını yaymakla; aynı kanunun 42/d maddesine göre de kurumun bilimsel ve entelektüel birikimini eksiksiz derleme altına almakla görevlidir. Bu politika, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 4/c ve 42/d maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

TANIMLAR

Madde 4- (1) Bu politikada adı geçen;

- a) Açık Erişim: Araştırmacıların, Kamu kaynakları ile üretilmiş bilimsel yayınların tam metinlerine finansal, yasal ve teknik engeller olmaksızın kamuya açık Internet aracılığıyla ücretsiz olarak erişebilmelerini,
- b) Açık Erişim Sistemi: İstanbul Aydın Üniversitesi'nin ürettiği, bilimsel çıktıların dijital ortamda toplandığı, saklandığı, indekslendiği, uzun dönem korunduğu ve dağıtımının sağlandığı hizmetler bütünü,
- c) İstanbul Aydın Üniversitesi Mensubu: İstanbul Aydın Üniversitesi akademik ve idari personeli ile yüksek lisans ve doktora öğrencilerini,
- ç) Arşivleme: Bir üniversite mensubunun bilimsel katkı sağladığı akademik çalışmasının İstanbul Aydın Üniversitesi Açık Erişim Sistemi'nde depolanması sürecini,
- d) İvedi Arşivleme/Seçimli Erişim: Akademik çalışmaların hakem denetiminden geçmiş biçimlerinin dijital bir kopyasının ivedilikle açık erişim sisteminde depolanmasını (depolanan bu akademik çalışmanın ambargo yoksa hemen, ambargo varsa ambargo süresinden sonra otomatik olarak erişime açılmasını),
- e) Kişisel Arşivleme: Bir İstanbul Aydın Üniversitesi mensubunun bilimsel katkı sağladığı çalışmasını İstanbul Aydın Üniversitesi Açık Erişim Sistemi'nde arşivlenmesini içeren süreci,
- f) Ambargo: Araştırma sonuçlarının belli bir süre erişime kapalı olmasını,
- g) İAÜ: İstanbul Aydın Üniversitesi 'ni ifade eder.
- h) Adres: İstanbul Aydın Üniversitesi mensuplarının yapacakları ulusal ve uluslararası yayınlarda aşağıdaki örneklere uygun tek biçim adres kullanmalarını ifade eder:

1. Türkçe yayılar için: İstanbul Aydın Üniversitesi, Fakülte/Bölüm, Beşyol Mahallesi İnönü Cad. No:38 34295 Küçükçekmece/İstanbul

2.Yabancı dildeki yayınlar için: İstanbul Aydın Universty, Faculty/ Department, TR 34295
Istanbul; Turkey

I) Yazar kimlik kodu (Researcher ID) kişiye özel yazar numarasını ifade eder.

Açık Erişim Sisteminde Yetki ve Sorumluluklar

Madde 5- (1) İstanbul Aydın Üniversitesi mensupları, yayınlarının telif haklarını kendilerinde bırakabilir ya da yayıncılara, yayınlarına en geniş erişim hakkı sağlayacak lisansları (Örneğin, Creative Commons-CCBY) teklif edebilirler.

(2) İAU mensupları, yayıncının izin verdiği koşullar doğrultusunda yayının ön baskı, son baskı veya yayıncı sürümünün tam metinlerini İAU Açık Erişim Sistemi aracılığıyla erişime açarlar. Yayınların İAU Açık Erişim Sistemi'nde arşivlenmesi hiçbir şekilde yazarların yayıncı tercihini ve yayın mecrasını sınırlamaz.

(3) İstanbul Aydın Üniversitesi mensuplarının yayına kabul edilen bilimsel çalışmalarının hakemden geçmiş şekli, yayın tarihinden geç olmamak koşulu ile en geç bir ay içinde İAU Açık Erişim Sistemi'nde arşivlenir. Ancak belgelendirmek koşulu ile, patent başvurusu yapılması düşünülen çalışmalar başvuru gerçekleştirildikten sonra, patent yayını ile aynı tarihte arşivlenir.

(4) Yayınların İAU Açık Erişim Sistemi'nde arşivlenmesi yayının yazarı tarafından yapılır.

(5) İAU mensuplarının birden fazla kurumdan birden fazla yazarın işbirliği ile yaptıkları çalışmalar İAU Açık Erişim Sistemi'nde arşivlenir.

(6) Birden fazla İAU mensubu tarafından gerçekleştirilmiş çok yazarlı çalışmalarda kaynağın arşivleme sorumluluğu başyazara aittir.

(7) İAU lisansüstü tezleri, kabul edildikten sonra, en geç bir ay içerisinde İAU Açık Erişim Sistemi'nde arşivlenir. Ancak belgelendirmek koşulu ile, patent başvurusu yapılması düşünülen çalışmalar başvuru gerçekleştirildikten sonra patent yayını ile aynı tarihte depolanır.

(8) İAU mensupları, akademik çalışmalarının son sürümlerinin, ambargo ve benzeri koşullar nedeniyle sınırlandırılmış veya tamamen engellenmiş olmadığı sürece İAU Açık Erişim Sistemi'nde arşivlenmesini onaylar.

Açık Erişim / Ambargo Süresi Sonunda Açık Erişim

Madde 6- (1) İstanbul Aydın Üniversitesi, araştırmalarını “açık erişim” seçeneği ile yayımlamak isteyen mensuplarını destekler. Yazarların yayıncılarla yaptıkları anlaşmalar ve depolama seçenekleri göz önüne alındığında çalışmalara erişim, “kamuya açık erişim” ve “ambargo süresi sonunda açık erişim” olmak üzere iki başlıkta uygulanır. Ambargo süresi 12 ayı geçmemelidir.

Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı

Madde 7- (1) Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı, İAÜ Açık Erişim Sistemi'nin işletilmesi sürecinden sorumludur.

(2) Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı, İAÜ mensuplarını İAÜ Açık Erişim Sistemi'nden haberdar etmek amacıyla, bilgilendirme kılavuzları hazırlar, gerekli tanıtım ve bilgilendirme çalışmalarını yapar.

(3) Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı, İAÜ mensuplarının İAÜ Açık Erişim Sistemi'ne aktardıkları bilimsel çalışmaların üst verilerini Açık Arşivler Girişimi Üst Veri Harmanlama Protokolü standartlarına göre kontrol eder. Gerekli durumlarda düzeltme için İAÜ mensuplarıyla birlikte çalışılır.

(4) Açık Erişim Sistemi çalışmasına yönelik olarak diğer üniversite ve kurumlarla yapılacak anlaşma ve işbirliği çalışmaları, Rektörlük onayına sunulmak üzere Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından yürütülür.

Enstitü Müdürlükleri ve Fakülte Dekanlıkları

Madde 8- (1) Enstitü Müdürlükleri lisansüstü tezlerin İAU Açık Erişim Sistemi'nde depolanması ve açık erişime sunulması için, tezin teslimi sırasında izin formu imzalatarak tezin basılı ve elektronik kopyaları ile birlikte teslim alır. Enstitü Müdürlükleri, tezlerin ve imza formlarının elektronik kopyalarını, kabul edildikten sonra en geç 1 ay içerisinde İAÜ Açık Erişim Sistemi'nde arşivler.

(2) Fakülte Dekanlıkları, öğretim elemanlarının, eğitim öğretim yılı sonunda verilen yıllık akademik faaliyet raporlarını Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı'na iletir. Fakülte Dekanlıkları, akademik faaliyet raporunda bulunan ancak İAÜ Açık Erişim Arşivi'nde bulunmadığı tespit edilen yayınların arşivlenmesi ve telif hakları doğrultusunda açık erişime sunulması için, ilgili öğretim elemanlarına bilgilendirme yapar.

Bilgi İşlem Daire Başkanlığı

Madde 9- (1) Bilgi İşlem Daire Başkanlığı, İAÜ Açık Erişim Sistemi yazılımının kurulumu, güncellenmesi, yedeklenmesi, uzun dönem korunarak saklanması, güvenliğinin sağlanması ve Ulusal Akademik Arşiv sistemine açık erişim standartlarında veri aktarılması süreçlerini yürütür.

Yararları

Madde 10- (1) İAÜ Açık Erişim Arşiv Sistemi ile,

a) İAÜ yayınlarının elektronik arşivinin oluşturulması,

- b) İAÜ mensupları tarafından üretilmiş bilgilere serbest, kolay, hızlı ve ücretsiz olarak erişim sağlanarak İAÜ bilimsel çalışmalarının daha geniş kitle tarafından tanınması ve kullanılması,
- c) Araştırmacıların açık arşivde yer alan bilimsel çalışmalarının daha yaygın kullanılmasıyla daha çok atıf almalarında yönlendirici olması,
- d) İAÜ tarafından yurtiçinde ve yurtdışında yayınlanan bilimsel çalışmalarıyla her türlü bilimsel etkinliklere yaptıkları katkılardan evrensel düzeyde haberdar olunmasını sağlayarak İAÜ' nün bilimsel performansının yansıtılması,
- e) İAÜ akademisyenlerinin daha önce yayınlanmamış, ancak bilimsel içerikte olduğu düşünülen konferans ve ders notu gibi bilimsel etkinliklerinin elektronik ortamda yayınlanmasına olanak tanınması,
- f) İAÜ akademisyenlerinin bilimsel yayın yapmaya ve yayımlamaya özendirilmesi sağlanacaktır.

Yayımlama ve Yararlanma Hakkı

Madde 11- (1) İAÜ Açık Erişim Sisteminde bilgi kaynaklarını yayımlama ve onlardan yararlanma hakkı aşağıda belirlenen koşullarda gerçekleştirilir:

- a) İAÜ Açık Erişim Sistemi'ndeki çalışmaların tam metinlerine serbest erişim, yazarın kararına ve yayının telif hakkı durumuna bağlıdır.
- b) Herhangi bir dergide yayımlamış veya yayımlanma kararı alınmış çalışmalar, telif hakları doğrultusunda, dergideki formatı dışında İAÜ Açık Erişim Sistemi'nde arşivlenebilir.
- c) Telif hakkı üçüncü kişi veya kurumlarda olan yayınlar, yayıncılarla yapılan anlaşmaların koşulları çiğnenmeyecek şekilde geri alınamaz ve tüm dünyada geçerli bir lisans anlaşması ile İAU Açık Erişim Sistemi'nde arşivlenir.
- d) İAÜ Açık Erişim Sistemi'nde yer alan bilgi kaynakları kullanıldığında, kullanan kişi tarafından yayının verilen yasal izinlerine dikkat edilmesi ve kaynak gösterilmesi bilimsel etik açısından gerekli ve zorunludur.

Açık Erişim Sistemi Danışma Kurulu

Madde 12- (1) İAÜ Açık Erişim Sistemi Danışma Kurulu, Rektörün veya görevlendireceği Rektör Yardımcısının başkanlığında aşağıdaki üyelerden oluşur;

- a) Fen Bilimleri Temsilcisi
- b) Sosyal Bilimler Temsilcisi
- c) Sağlık Bilimleri Temsilcisi

- d) Bilgi İşlem Daire Başkanı
- e) Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanı
- f) Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığınca belirlenen Kurumsal Akademik Arşiv Sorumlusu.

(2) Kurul, İAÜ Açık Erişim Sistemi uygulamalarını ve politikasını ilk üç yıl içerisinde her yıl; üç yılın sonunda takip eden dönemlerde her üç yılda bir değerlendirir.

Yürürlük

Madde 13- (1) Bu yönerge, İstanbul Aydın Üniversitesi Senatosu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 14- (1) Bu yönerge, İstanbul Aydın Üniversitesi Rektörü tarafından yürütülür.